

Concluzii

Rezultatele obtinute permit de a recomanda femeilor gravide respectarea unui regim alimentar rational, care include consumul cantitatilor sporite de fructe si legume si a felurilor lichide de mâncare.

Bibliografie

1. *Derbyshire E., Daires V., Costarely V., Dettmar P.*, Diet physical inactivity and the prevalence of constipation throughout and after pregnancy *Maternal and Child Nutrition* 2006, 2, 3, 127-134
2. *Drossman D.A.* The functional Gastrointestinal Disorders and the Rome III Process. *Gastroenterology* 2006,130:1377-1390
3. *Dumbrava Vlada, Romanciuc Ina, Turcan Svetlana.* Criteriile de la Roma III. *Revista Arta medica* 2007, N 2 (23), p 30-34
4. *Ducas L., Willett W., Giovannucci E.*, Association between physical activity, fiber intake, and other lifestyle variables and constipation in a study of women. *Am. J. Gastroenterol.*, 2003,98, 1790-1796.
5. *Catherine S. Bradley, Collin M.Kennedy, Anne M. Turcea et. al.* Constipation in Pregnancy. *Obstetrics Gynecology* vol. 110, N 0.6,1351,2007
6. *Garret Cullen, Diarmuid O'Donoghue.* Constipation and pregnancy Best Practice and Research *Clinica Gastroenterology* vol; 21, N 5, PP 807-818,2007
7. *Бурков С.Г.* Çai î ðû ááðàì áí í ú õ: âçæÿä í à ï ðí áéâì ó. Ðõñ. Ì ää. Æóðí . ï ðèè. Áí ëäçí è í ðãäí î â ï èù ááâðáí èÿ, 2006,1, ñ.28-33
8. *Гвасалия А.Г.* Êëèí è ÷âñêèî á çí à ÷áí èà çàì î ðí â ï ðè ááðàì áí í ñòè Àâôi ðâôi. äèñ. ÊÌ Í Ì .,2004
9. *Шехтман М.М.* Ðóêîî âî äñòâîî ï î ÿéñòðàááí è ðàèüí î é ï àôi èî äèè ó ááðàì áí í ú õ. Ì .,2003, 226-371 ñ.
10. *Wald A.* Constipation, diarrhea and szmptomatic hemorrhoids during pregnancy *Gastroenterologz Clinics of North America* 2003, 32, 1, 309-322
11. *Doughty D.B.* When fiber is not enough current thinking on constipation management *Ostomy / Wound Monogement* 2002, 48, 12, 30-41
12. *Muller-Dissner S.A., Kamm M.A., Scarpignato C., Wald A.*, Myhts and microconcentrations about chronic constipation. *The American journal of Gastroenterologz* 2005, 100, 1, 232+242
13. *James S.L.,Muir J.G.,Gibsin P.R.* Dietary fibre a roughago guide *Internal Medicine Journal* 2003, 33, 7, 291-296
14. *Opopol N., Ciobanu Angela, Obreja Galina,* Nutritie în sanatatea publica, Chisinau 2006

ASIGURAREA CONDIȚIILOR IGIENICE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT – COMPONENTĂ DE BAZĂ ÎN ASIGURAREA CALITĂȚII PROCESULUI EDUCATIONAL

Lilia Cebanu¹, Violeta Mija¹, Ion Hăbășescu², Sergiu Cebanu²

¹Institutul de Stiinte ale Educatiei, ²USMF „Nicolae Testemitanu”

Summary

In this article are presented and described the hygienic conditions as the basic component in the assurance of quality of schools. There are the internal and external factors which assure the quality of school on the base of several principles and hygienic recommendations in the organisation of educational process.

Rezumat

În acest articol sunt prezentate și descrise condițiile igienice ca componenta de baza în asigurarea calitatii institutiei de învățământ. Sunt descriși factorii interni și externi ce asigură calitatea institutiei în baza unor principii și recomandări igienice în organizarea procesului educational.

Managementul calitatii a parcurs patru etape istorice orientate pe rând spre produs, spre proces, spre partener și spre client. Conceptele integratoare bazate pe implicarea totală a organizatiei în asigurarea și îmbunătățirea calitatii conduc către managementul calitatii totale. Principiile de baza ale managementului calitatii sunt: orientarea către client, implicarea conducerii, implicarea personalului, abordarea pe baza de proces, abordarea managementului ca sistem, îmbunătățirea continuă, abordarea pe baza de fapte în luarea deciziilor, relații cu furnizorii reciproc avantajoase.

Respectarea acestor principii implica o anumită cultură a organizatiei, cultura în politica, obiectivele, responsabilitățile și încrederea că cerințele asociate calitatii vor fi îndeplinite.

Prin implementarea managementului calitatii o institutie urmărește un obiectiv esențial – *realizarea în condiții de eficiență și eficacitate maximă numai a acelor produse/servicii care satisfac integral cerințele clientului și sunt conforme cu standardele și specificațiile aplicabile.*

Calitatea managementului școlar este o prioritate a managerului unității de învățământ și are ca obiective:

- realizarea eficienței a activității de proiectare, îndrumare, monitorizare și evaluare prin asistente și interasistente;
- stabilirea strategiei de coordonare a procesului educational;
- racordarea Curriculumului la specificul unității de învățământ;
- consilierea pe probleme de orientare școlară și profesională a elevilor;

Îndeplinirea acestor obiective va contribui la creșterea interesului comunității locale pentru dezvoltarea instituțională, la o mai mare încredere între factorii implicați în buna desfășurare a procesului educational. Totodată, în sprijinul unei colaborări eficiente, se va ține în permanentă legătură cu agenții sociali din comunitate pentru o mai bună informare asupra oportunităților existente precum și pentru dezvoltarea, la copii, a spiritului civic și de inițiativă.

În ceea ce privește lucrul în echipă ne propunem creșterea unei echipe eficiente, flexibile, cu inițiativă, dornică să aplice strategiile noi de dezvoltare instituțională.

Colaborarea cu alți manageri din exteriorul unității școlare se urmărește să fie mereu unul eficient, se va avea în vedere schimbul de experiență foarte necesar pentru menținerea și dezvoltarea legăturilor de colaborare.

În acest sens sunt determinate cinci metode fundamentale de schimbări practice [1]:

- însușirea elaborărilor științifice, pregătite pentru utilizare de către școală;
- includerea școlii în creșterea noului de către savanți;
- însușirea experienței înaintate în scopul rezolvării problemelor existente atât în cadrul școlii, cât și în afara ei;
- obținerea experienței noi în baza ideilor proprii sau a celor însușite;
- metoda încercărilor, bazată pe ideea transformărilor, dar pe presupunerea despre rezolvarea posibilă a problemei.

Managerul este conștient de rolul și responsabilitățile care-i revin și, de aceea, va urmări, în permanentă dezvoltarea competențelor profesionale și asumarea deciziilor din ce în ce mai complexe.

Planul cadru și curriculumul (în sens larg) sunt orientate spre realizarea principiilor de baza ale învățământului la o etapă sau alta, dar schimbările sociale necesită diversificarea structurilor organizatorice și ale conținutului învățământului, formelor și metodelor de activitate în scopul dezvoltării personalității elevilor – clientului principal al sistemului de învățământ.

Procesul de învățământ necesită din partea copiilor și tinerilor o activitate încordată a cortexului cerebral. Organizarea în condiții favorabile a procesului educational nu conduce

întotdeauna la mentinerea sanatatii si asigurarea calitatii în ansamblu, pe când starea buna a sanatatii, la rândul ei, reprezinta un factor de baza pentru succesul activitatii, constituind astfel si ca un mijloc de îmbunatatire a calitatii procesului educational.

Problema ocrotirii starii de sanatare a copiilor în prezent a devenit actuala, odata ce este influentata si dependenta de un sir de factori sociali si ecologici. Sanatarea copiilor declarata ca una din cele mai complexe si actuale obiective strategice ale statului, fiind în acelasi timp si un indicator implicit al starii societatii în întregime. Ca prerogativa a timpului, la etapa actuala un rol important în mentiunea sanatatii copiilor, dezvoltarii organismului, este de a-i face pe copii/tineri sa constientizeze rolul sau personal, ca factor primordial în autodezvoltarea si educarea corecta a personalitatii sale.

Pentru asigurarea ocrotirii si fortificarii starii de sanatare a generatiei tinere este necesara crearea conditiilor optime de crestere si dezvoltare atât în familie, cât si în institutiile pentru copii si tineri. O atentie sporita se acorda treptei gimnaziale de învățământ obligatorie pentru toti copiii, în care continutul învățământului are un caracter finit.

Organizarea procesului educational nu trebuie limitata numai la respectarea conditiilor igienice fata de factorii microsociali (mobilierul, microclimatul, iluminatul etc), deoarece importanta vasta au si corelatiile ce se stabilesc în colectivul de copii. În activitatea scolara un rol de seama cu consecinte însemnate îi revine psihopedagogiei, care include activitatile de învățare aplicate de profesori în predarea materiei de specialitate, atitudinea pedagogilor fata de copii, calitatile pedagogice si trasaturile lui de personalitate, felul în care el reuseste sa implice elevii într-o activitate intelectuala.

Recomandarile igienice în organizarea procesului de învățământ trebuie sa tina cont, în primul rând, de nivelul maturizarii morfofunctionale a organismului, de particularitatile de vârstă ale activitatii nervoase superioare. O însemnatate mare are si atitudinea parintilor, educatorilor fata de educatia si instruirea copiilor. Rolul parintilor nu trebuie sa se limiteze numai la reglarea regimului zilei, la excluderea anumitor momente negative, totodata fiind foarte importanta în special, atitudinea lor fata de învățătura elevilor.

Procesul de desfasurare a activitatii manageriale asupra organizatiilor este influentat de o serie de factori atât de ordin intern cât si de ordin extern. Managerii trebuie sa cunoasca acesti factori pentru a putea mica influenta negativa a lor asupra institutiei, pentru a lua decizii concrete si a dirija institutia în conformitate cu strategia scolii.

La factorii interni se refera: scopurile, structura, sarcinile, tehnologia si oamenii. Acesti factori reprezinta rezultatul deciziilor manageriale din cadrul institutiei.

Acesti factori actioneaza în ansamblu si schimbarile ce se produc în unul din ei se reflecta asupra celorlalti, or managerii trebuie permanent sa analizeze starea fiecarui factor.

Catre factorii externi ce influenteaza asupra organizatiilor se refera factorii de actiune directa (resursele materiale si capital) si factorii cu actiune auxiliara (starea economiei tarii, nivelul progresului tehnico – stiintific al tarii si al ramurii, factorii politici si social – culturali, evenimentele internationale).

Factorii externi sunt legati reciproc unul de altul, de aceea este necesar ca managerii sa urmareasca modificarile factorilor, pentru a decide corect si la timp [5].

Ca puncte forte în asigurarea conditiilor de calitate a institutiilor de învățământ preuniversitar mentionam urmatoarele:

- existenta spatiului de învățământ suficient pentru desfasurarea procesului educational;
- cadre didactice tinere, calificate, cu aptitudini multiple, cu dragoste de profesie si o atitudine pozitiva si progresista;
- elevi disciplinati, harnici si dornici de cunoastere;
- beneficierea de mobilier scolar nou si adaptat noilor cerinte.
- interesul parintilor fata de scoala, fata de copiii lor;
- dotarea maximala la unele structuri scolare pentru asigurarea unui flux informational eficient;

- asigurarea conditiilor optime pentru învățare și a unui climat stimulat, de colaborare și de siguranță
- încurajarea inițiativelor din rândul elevilor și al părinților.

Ca ținte strategice în asigurarea condițiilor instituției de învățământ propunem:

- eficientizarea managementului școlar la toate nivelurile;
- diversificarea ofertei educaționale având în vedere nevoile de dezvoltare a comunității;
- creșterea gradului de implicare a fiecărui elev în propria dezvoltare și, implicit performanța;
- creșterea performanței didactice și a calității procesului de învățământ;
- dezvoltarea bazei materiale a școlii;
- îmbunătățirea relationalizării și comunicării cu partenerii educaționali.

În această ordine de idei propunem un proiect de standarde necesare la nivelul instituției de învățământ preuniversitar:

Obiectul evaluării/ Domeniul evaluat	Condiția instituțională	Procese	Produce /rezultate
Beneficiari /Parteneri interni	<p>Instituția de învățământ dispune de infrastructura raportată la nevoile educaționale ale elevilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența clădirii școlii cu nu mai mult de 4 etaje; • existența încăperilor, concentrate pe o suprafață comună, pentru clasele din învățământul primar; • existența încăperilor pentru sport; • Existența încăperilor pentru blocul alimentar; • existența încăperilor pentru gospodărie; • existența încăperilor pentru serviciul medical; • existența încăperilor pentru blocul sanitar. <p>Instituția de învățământ dispune de baza tehnico-materială relevantă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența preparatelor medicamentoase de primă necesitate; • existența și funcționarea cantinei pentru elevi și corpul didactic, în conformitate cu normele sanitaro-igienice și cu cele educaționale; • existența sălii de festivități amenajate corespunzător efectivului de elevi și de personal didactic din școală; • existența și funcționarea blocului sanitar, 	<p>: Instituția de învățământ asigură accesul la studii tuturor, indiferent de sex, etnie, confesiune, abilități fizice și intelectuale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența parteneriatului comunitar care realizează școlarizarea; • inexistența censului de vârstă pentru adulți, la admiterea la studii; • existența structurilor de primire și de sprijin a persoanelor aflate în dificultate; <p>Instituția de învățământ asigură securitatea și integritatea fizică și psihică a elevilor și personalului școlii în timpul aflării acestora pe teritoriul școlii în conformitate cu cerințele <i>Regulamentului</i> în vigoare.</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • existența condițiilor de combatere a situațiilor de risc pentru viață, sănătatea și starea de bine a elevilor și personalului școlii; • existența practicilor de familiarizare a indivizilor cu regulile și normele de conduită în scopul prevențării /depășirii situațiilor de pericol pentru viață și sănătatea acestora; • existența posibilităților de acordare a primului ajutor medical; • existența luminii artificiale pe sectorul școlii. <p>Instituția de învățământ asigură accesul clienților la facilități (cantina, bibliotecă, sala</p>	<p>Elevii și personalul școlii dispun de condiții fizice pentru realizarea teologiei educației.</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiecare clasă de elevi are sala de clasă; • fiecare elev are un loc de lucru în banca / la masa, corespunzător înălțimii sale, acuității vizuale și auditive, particularităților psihofizice individuale; • laboratoarele de fizică și chimie au utilajul /dispozitivele /materialele necesare pentru realizarea standardelor educaționale; <p>Elevii și personalul școlii sunt satisfăcuți de caracteristicile spațiului școlar</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fiecare clasă de elevi are sala de clasă; • fiecare elev dispune de mobilier și spații de joc. <p>Instituția de învățământ dispune de baza de date cu referire la rezultatele școlare ale elevilor</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • existența fișei de evaluare a elevilor; • existența produselor obligatorii: teze, lucrări semestriale;

	<p>corespunzator normelor sanitaro-igienice si celor educationale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta spatiului verde amenajat, ajustat la nevoile elevilor si corpului didactic. 	<p>/terenuri de sport, cabinet medical etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezenta avizelor despre existenta facilitatilor; • prezenta programului de lucru; • prezenta regulilor de comportare la fiecare din ele; • crearea de facilitati pentru persoanele aflate în dificultate, în functie de nevoile identificate. 	<ul style="list-style-type: none"> • existenta produselor realizate de catre elevi din initiativa institutiei sau proprie a elevilor: expozitie de lucrari de menaj, de desen etc.
Partenerul extern	<p>Institutia de învățământ coopeteaza partenerii sai externi la activitatea de dezvoltare a edificiului scolii, terenului sau aferent si alte conditii fizice ale acesteia</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta listei partenerilor potentiali ai institutiei, cu indicarea tuturor datelor ale acesteia, inclusiv cu cele despre posibilitatile asistentei financiare /materiale; • existenta acordurilor de colaborare cu agentii educationali posibili din comunitatea locala /nationala; <p>Institutia de învățământ asigura accesul membrilor comunitatii la resursele scolii (teren sportiv, sala de sport, sala de festivitati etc.)</p> <p>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta acordurilor de parteneriat cu privire la accesul membrilor comunitatii la spatiile scolare; • axarea pe respectarea cadrului legislativ, Regulamentului igienic si regulamentul intern; 	<p>Partenerii externi ai scolii participa la elaborarea proiectului de dezvoltare institutionala</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • existența inițiativelor membrilor comunității în optimizarea procedurilor proprii de autoevaluare pentru proiectul instituțional de dezvoltare și pentru planurile operaționale asociate; • participarea membrilor comunitatii la sedintele consiliului profesoral cu privire la aprobarea planului de activitate pentru anul curent de studii; <p>: Partenerii institutiei de învățământ sprijina cu resurse umane, materiale, informationale realizarea activitatilor curriculare /extracurriculare, inclusiv oferind acces la spatii si facilitati.</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • organizarea sistematica a activitatilor curriculare si extracurriculare în parteneriat cu agentii educationali din comunitate; • existenta unor proiecte realizate de echipe comune cu reprezentanti ai comunitatii si unitatii scolare; 	<p>Standard: Partenerii externi sunt satisfacuti de aspectul si caracteristicile spatiului scolar</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • existența diplomelor care certifică gradul de satisfacție; • existența publicațiilor în ziare; • prime; <p>: În institutia de învățământ funcționeaza consiliul de administratie</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Există politica de dezvoltare instituțională • Participarea instituției de învățământ la concursurile raionale la disciplinele școlare; • Participarea instituției de învățământ la competiții sportive pe plan local și raional <p>Partenerii externi vin în institutia de învățământ cu initiative de a se angaja în activitati comune</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta întrunirilor • existenta consideratiei sugestiilor si propunerilor • existenta reprezentantilor în structurile manageriale ale institutiei de învățământ.
Management	<p>Institutia de învățământ tine în vizor legalitatea activitatii sale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta documentelor 	<p>Institutia de învățământ formuleaza misiunea organizatiei scolare</p> <p><i>Indicatori:</i></p>	<p>Standard: Personalul și managerii instituției de învățământ respectă cadrul legislativ și</p>

	<p>normative care regleaza activitatea scolii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta regulamentului de activitate internă a scolii; <p>Institutia de învățământ dispune de baza de date cu privire la bunurile sale materiale si financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> • existenta registrului de evidenta a resurselor materiale existente si parvenite pe parcurs; • existenta documentelor de contabilitate a resurselor financiare ale institutiei; • existenta registrului de evidenta a nevoilor /satisfacere a nevoilor în resurse materiale ale partenerilor interni. 	<ul style="list-style-type: none"> • sunt formulate valorile fundamentale ale activitatii educationale în unitatea scolara; • exista conceptul propriu de calitate; • exista viziunea comuna a scolii si a comunitatii în legatura cu politica de dezvoltare institutionala si modalitatile de sporire a calitatii; <p>Institutia de învățământ efectueaza diagnoza situatiei existente si analiza nevoilor educationale din perspectiva calitatii</p> <ul style="list-style-type: none"> • exista indicatori clari cu referire la functionarea unitatii scolare; • exista indicatori clari cu referire la dezvoltarea unitatii scolare • dispune de instrumente adecvate pentru determinarea punctelor forte,slabiciunilor, oportunitatilor organizatiei scolare, precum si a nevoilor educationale din perspectiva calitatii. 	<p>regulamentul de activitate internă.</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rata lipsurilor nemotivate la ore este de 100%; • rata întârzierilor neîntemeiate este de 100%; <p><i>Standard: În instituția de învățământ există un sistem de valori cheie</i></p> <p><i>Indicatori:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • axarea pe respectarea legislației în vigoare, regulamentului intern; • axarea pe realizarea politicilor în domeniul educației și politiciii calității.
--	--	---	---

Viata omului, întregul proces de formare a acestuia, se petrece în mediul înconjurător. Devine evidenta necesitatea ca, alaturi de organism, medicul trebuie sa cunoasca si conditiile în care se petrece procesul de dezvoltare a copilului. Numai astfel, decelând factorii care au vre-un efect daunator asupra organismului si stabilind împrejurările în care acestia se manifesta în mod negativ, el va putea opina pentru înlaturarea lor. Totodata, cunoscând conditiile care exercita o influenta favorabila asupra organismului, urmeaza ca ele sa fie promovate pentru întarirea sanatatii. Astfel se explica necesitatea ca în colectivele de copii pe lângă criteriile sau indicatorii în baza carora se apreciaza starea lor de sanatate, trebuie studiate si acele componente ale mediului care pot avea repercursiuni asupra sanatatii (regimul alimentar, activitate si odihna, conditiile mediului fizic etc.) [3]. Pentru a putea raspunde acestor cerinte trebuie luate în vedere unele particularitati biologice si sociale caracteristice pentru populatie.

O prima particularitate consta în faptul ca, în aceasta etapa, organismul fiind în plina dezvoltare receptivitatea lui fata de influentele mediului înconjurător este mai mare decât în alte perioade ale vietii. De aceea sarcina igienei copiilor si adolescentilor consta în prevenirea dezechilibrului dintre organism si mediul corespunzător si elaborarea unor masuri care sa asigure cresterea capacitatii de adaptare si de rezistenta a organismului fata de nocivitatile mediului.

A doua particularitate este data de specificul activitatii precizate în diferite forme ale procesului educational. Aceasta activitate trebuie sa fie adaptata gradului de dezvoltare morfofunctionala a organismului.

A treia particularitate a vârstei copilului consta în trecerea de la viata din cercul restrâns al familiei la cea din colectivitati (institutii prescolare, scoala etc).

Cunoasterea acestor particularitati, necesare în vederea luarii de masuri eficiente pentru prevenirea aspectelor negative si promovarea celor pozitive constituie preocuparea de seama a igienei copiilor si adolescentilor. Punând în aplicare masurile multilaterale de fortificare a organismului înca din etapa de dezvoltare, omul de mâine depasind perioada de care raspunde igiena copiilor si adolescentilor, ajunge în câmpul muncii apt sa devina un element sanatos si productiv al societatii. Daca mai amintim ca de sanatatea copilului de azi depinde sanatatea adultului de mâine vom înțelege pe deplin necesitatea apararii si întaririi sanatatii copiilor.

Pentru buna organizare si desfasurare a activitatii de igiena în institutiile preuniversitare sunt necesare doua categorii distincte de specialisti: cadre medico-igienice care deservesc institutia data si cadrele didactice. Cadrele didactice, a caror obiectiv principal este desfasurarea activitatii de educatie igienica cu copiii în cadrul procesului educational, participa totodata la activitatea de educatie igienica cu personalul auxiliar si efectueaza, în colaborare cu medicul, educatia igienica a parintilor.

Monitorizarea conditiilor instruirii si educarii copiilor si adolescentilor institutionalizati denota faptul ca un numar semnificativ de institutii înca nu respecta cerintele igienice în activitatea sa. În rezultatul evaluarii starii igienice a institutiilor de învățământ preuniversitare si a procesului de instruire s-a constatat ca principalii factori de risc sunt: supraîncarcarea cu locuri a institutiilor, suprasolicitarea programelor de studii, nerespectarea cerintelor igienice în vigoare la alcatuirea orarelor de studii, lipsa mobilierului respectiv, este sporita cota institutiilor în care nu se respecta parametrii microclimaterici, fapt care determina o incidenta sporita a afectiunilor cailor respiratorii superioare [2].

Dupa cum este specificat în Politica Nationala de Sanatate (2007) actualmente scopul principal este crearea conditiilor optime pentru asigurarea potentialului maxim de sanatate, pentru întreaga populatie a tarii, pe parcursul întregii vietii. Securitatea statului si dezvoltarea durabila a societatii vor fi obtinute si prin intermediul mentinerii si fortificarii sanatatii tinerei generatii, prin intermediul parteneriatului dintre autoritatile administratiei publice, comunitate, societatea civila si structurile internationale [4].

Necesitatea colaborarii dintre medic, pedagog si psiholog, atât de frecvent enuntata, ar putea sa apara neîntemeiata sau cel putin fortata, având în vedere ca natura activitatii lor difera. Totusi actiunea lor comuna, care s-a dovedit utila în trecut, se impune si pe viitor prin faptul ca vizeaza acelasi colectiv: asigurarea unei dezvoltari armonioase somato – psihice a copilului, orientarea lui spre o profesie atractiva, concordanta cu capacitatile sale fizice si mintale, profesie de care, mai târziu, el sa poata lucra cu randament maxim si care sa-i asigure o deplina satisfactie morala si materiala.

Bibliografie

1. Bucun N., s.a., Management educational. Program de formare profesionala prin E-learning, elaborat cu asistenta Uniunii Europene. Modulul 7, Chisinau 2004, p.16;
2. Cojocar I., Gherciu S., Ostalep T., Habasescu I. Starea de sanatate a elevilor si factorii ce o determina. Materialele Congresului VI al igienistilor, epidemiologilor si microbiologilor din Republica Moldova, Vol I, Chisinau, 2008, p. 114-120.
3. Habasescu I., Moraru M. Igiena copiilor si adolescentilor. Chisinau, CEP Medicina, 1999, 404 p.
4. Politica Nationala de Sanatate, aprobata prin Hotarârea Guvernului RM nr. 886 din 06.08.2007.
5. Tomita, Petru Bazele managementului si marketingului, Centrul Editorial al UASM, Chisinau, 2002, 34 pag, p.38.